

ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА»

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«УПРАВЛІНСЬКИЙ ТА ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ»

Затверджено на засіданні кафедри
цифрових технологій та програмне-
аналітичних рішень
Протокол № 1 від 02.09.2025 р.

Запоріжжя 2025

УКЛАДАЧ(І):

- 1 Якименко-Терещенко Наталія, доктор економічних наук, професор, доцент кафедри цифрових технологій та програмно-аналітичних рішень.

УЗГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми
«Аналітика економічних даних»

Костянтин МОЙСЕЄНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри

Ірина СМІРНОВА

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Опис курсу.

Управлінський та фінансовий аналіз – базова дисципліна професійної підготовки майбутніх економістів і менеджерів, яка забезпечує формування знань і практичних навичок оцінки фінансово-економічного стану підприємства, обґрунтування управлінських рішень і стратегічного розвитку бізнесу. Курс дозволяє опанувати сучасні методи аналізу, вільно орієнтуватися у фінансовій звітності, інтерпретувати показники діяльності компаній і використовувати їх у процесі планування, контролю та прийняття рішень.

Дисципліна розглядає: методи управлінського аналізу витрат, доходів, прибутку та ефективності бізнес-процесів; інструменти фінансового аналізу звітності підприємства, зокрема показників ліквідності, платоспроможності, рентабельності та ділової активності; підходи до інвестиційного аналізу й оцінки ефективності проектів; методи прогнозування та оцінки фінансових ризиків; інтегровані системи оцінки діяльності підприємства.

Особливістю курсу є його практична спрямованість: значна частина навчання відводиться аналізу реальних фінансових звітів, вирішенню кейсів та підготовці аналітичних звітів. Це дозволяє студентам не лише засвоїти теоретичні підходи, але й відпрацювати навички застосування аналітичних інструментів у бізнес-середовищі. Дисципліна створює базу для подальшого вивчення прикладних управлінських, фінансових та стратегічних курсів. Якщо інтереси студентів інших напрямів пов'язані з економічним аналізом, інвестиціями або управлінням підприємствами, вивчення цієї дисципліни також буде корисним і доцільним.

Вимоги:

– матеріали дисципліни базуються на результатах раніше вивчених дисциплін «Економіка та фінанси бізнесу», «Бухгалтерський облік та фінансова звітність» та подібні.

– наявність корпоративного облікового запису @mipolytech.education, Microsoft Teams, Word, Excel;

– наявність особистого логіну та паролю в Moodle (для отримання або поновлення слід звернутися до куратора групи)..

Програмні результати навчання:

– Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

-
- Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.
 - Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.
 - Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.
 - Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.
 - Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.
 - Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.
 - Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.
 - Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.
 - Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.
 - Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
 - Демонструвати розуміння взаємозв'язку між перебігом технологічних, організаційних та інших процесів та економічними показниками під час аналітичного супроводу розробки і реалізації проєктів розвитку бізнес-діяльності.
 - Аналізувати та моделювати бізнес-процеси компанії на основі дослідження закономірностей у великих обсягах даних з використанням передових методологій та цифрових інструментів

Організація курсу, форми та методи навчання.

- Освітній процес буде утворюватися як комбінація лекцій та самостійного вивчення навчального матеріалу на платформі Moodle – з одного боку, та проблемно орієнтованих семінарських занять і практичних занять з відпрацювання аналітично-розрахункових навичок – з іншого.

- Відвідування лекційних занять є бажаним, однак не обов'язковим; від студентів очікується ознайомлення з матеріалом перед лекцією, що дозволить побудувати лекційне заняття у вигляді сполучення пояснень викладача та обговорення проблемних питань, які виникли при підготовці до лекції.

- Семінари і практичні заняття передбачають аналіз умовно змодельованих ситуацій та розв'язання задач різних рівнів, розбір реальних кейсів за матеріалами відкритого доступу; їх відвідування є бажаним.

- Від студента потребується виконати індивідуальні завдання та модульні контрольні роботи у терміни, встановлені у розділі «Розподіл балів за контрольними точками та графік їх виконання».

- З урахуванням поточної ситуації від учасників освітнього процесу очікується виконання вимог безпеки при сигналі «Повітряна тривога», санкції за залишення заняття або неявку на заняття не застосовуються.

- Опціонально доступні індивідуальні та групові консультації. З викладачем можна зв'язатися через електронну пошту, в чаті або в персональній розмові в MS Teams

Мова освітнього процесу: українська.

2 НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Змістовний модуль 1.

Теоретико-методологічні основи управлінського та фінансового аналізу

Тема 1. Вступ до курсу.

Предмет і завдання управлінського та фінансового аналізу. Місце дисципліни в системі економічних наук та менеджменту. Роль аналізу в управлінні підприємством.

Тема 2. Інформаційна база управлінського і фінансового аналізу

Джерела інформації: бухгалтерська, фінансова, управлінська звітність. Достовірність і якість аналітичної інформації. Використання статистичних та нефінансових даних.

Тема 3. Методи управлінського аналізу.

Основні прийоми і методи аналітичної роботи. Горизонтальний, вертикальний, трендовий та порівняльний аналіз. Факторний і маржинальний аналіз.

Тема 4. Аналіз витрат у системі управління

Класифікація витрат. CVP-аналіз («витрати–обсяг–прибуток»). Використання маржинального доходу.

Тема 5. Управлінський аналіз бізнес-процесів

Аналіз ефективності виробничої та комерційної діяльності. Центри витрат і відповідальності. Внутрішньогосподарський контроль

Тема 6. Фінансовий аналіз підприємства: загальні підходи

Значення і завдання фінансового аналізу. Структура і зміст фінансової звітності. Методи читання балансу.

Змістовний модуль 2.

Практичні аспекти управлінського та фінансового аналізу

Тема 7. Горизонтальний, вертикальний та трендовий аналіз звітності

Техніка розрахунків. Визначення тенденцій розвитку підприємства. Виявлення «слабких місць» у фінансовій діяльності.

Тема 8. Фінансові коефіцієнти та їх аналіз

Показники ліквідності й платоспроможності. Показники прибутковості (ROA, ROE, ROS). Коефіцієнти ділової активності та оборотності

Тема 9. Аналіз прибутковості та рентабельності

Факторний аналіз прибутку. Визначення резервів підвищення рентабельності. Система показників ефективності бізнесу.

Тема 10. Інвестиційний аналіз

Сутність інвестицій і методи їх оцінки. NPV, IRR, PI, PP – механізм розрахунку та інтерпретації. Аналіз ризику інвестиційних проектів.

Тема 11. Бюджетування та прогнозування.

Принципи бюджетування. Операційні, фінансові й зведені бюджети. Прогнозування грошових потоків.

Тема 12. Система збалансованих показників (Balanced Scorecard)

Концепція інтегрованої оцінки діяльності. Чотири перспективи BSC: фінанси, клієнти, процеси, розвиток. Карта стратегічних цілей підприємства.

Тема 13. Практичне застосування управлінського та фінансового аналізу

Кейс-стаді на основі звітності реальних підприємств. Комплексна оцінка фінансово-економічного стану. Формування рекомендацій для управлінських рішень.

3 ОБСЯГ І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами для денної форми навчання для освітньої програми «Аналітика економічних даних», для якої вивчення дисципліни є обов'язковою

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	В т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1 Теоретико-методологічні основи управлінського та фінансового аналізу						
1.	Вступ до курсу. Інформаційна база управлінського і фінансового аналізу	9	2	2		5
2.	Методи управлінського аналізу. Аналіз витрат у системі управління	9	2	2		5
3.	Управлінський аналіз бізнес-процесів	10	2	2		6
4.	Фінансовий аналіз підприємства: загальні підходи	18	4	4		10
Змістовний модуль 2. Практичні аспекти управлінського та фінансового аналізу						
5.	Горизонтальний, вертикальний та трендовий аналіз звітності	18	4	4		10
6.	Фінансові коефіцієнти та їх аналіз	18	4	4		10
7.	Аналіз прибутковості та рентабельності	14	2	2		10
8.	Інвестиційний аналіз	18	4	4		10
9.	Бюджетування та прогнозування	18	4	4		10
10.	Практичне застосування управлінського та фінансового аналізу	18	4	4		10
Усього годин		150	32	32		86

тут і далі: Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

4 ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ

4.1 Розподіл балів за контрольними точками

Тижні	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Всього
Види контр. точок																	
Виконання та захист практичних робіт	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	32
Захист індивідуальних завдань								14								14	28
Модульні контрольні роботи								20								20	40
Всього	50							50							100		

4.2 Зміст та вимоги до контрольних точок

Назва контрольної точки	Опис контрольної точки, порядок її проходження та отримання балів
Виконання та захист практичних робіт	<p>Оцінка за роботу на практичному (семінарському) занятті оголошується наприкінці заняття і може бути оскаржена одразу ж.</p> <p>Мах 2 бали:</p> <ul style="list-style-type: none"> – студент дав пряму і релевантну відповідь на поставлене питання з використанням обґрунтованого посилання на теоретичний матеріал та варіації зміни відповідь на зміну вхідних умов, в т.ч. у вигляді додаткових запитань / зміг стисло формалізувати вербально сутність проблеми за ситуацією, ідентифікувати ключові складові і пріоритети вирішення, запропонував логічне розв'язання (1 бал); оцінка ініціативності у роботі над проблемою, логічності та структурованості відповіді, здатності комунікувати у команді та під впливом негативних факторів, в т.ч. під тиском викладача та/або групи, вміння вести дискусію та бути критичним та самокритичним (1 бал)
Виконання та захист індивідуального завдання	<p>Індивідуальне завдання №1. Підготовлене розв'язання завдань у вигляді файлу *.docx, або *.pdf розміщується у відповідному розділі дисципліни в Moodle і перевіряється протягом тижня після завершення терміну подачі. Оскарження оцінки може бути здійснене на останньому практичному занятті модуля.</p> <p>Мах 14 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – студент зміг формалізувати задачу з використанням правильної термінології та умовних позначень, виконав необхідні розрахунки, представив висновок; розв'язок викладений діловим або науковим стилем української (5 балів); – студент правильно виконав всі необхідні розрахунки, відповів на всі складові завдання (4 бали) – студент під час презентації / захисту завдання демонструє володіння термінологічним апаратом, демонструє розуміння логіки розв'язання завдання, розуміння варіативності впливу різних чинників на логіку та результат, здатний швидко адаптувати позицію під зміни у вихідному завданні (5 балів) <p>Індивідуальне завдання № 2. Підготовлене індивідуальне завдання у вигляді файлу *.docx, або *.pdf розміщується у відповідному розділі дисципліни в Moodle і перевіряється протягом тижня після завершення</p>

Назва контрольної точки	Опис контрольної точки, порядок її проходження та отримання балів
	<p>терміну подачі. Оскарження оцінки може бути здійснене на останньому практичному занятті модуля.</p> <p>Мах 12 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – студент підготував аналітичний звіт за ситуаційним завданням, в якому: здійсним розрахунки, правильно визначив проблеми, комплекс факторів, які могли вплинути на їх виникнення, представив висновок або власне бачення виходу з проблеми і окреслив можливі перспективи (5 балів); – аналітичний звіт містить комплексну, логічну і оригінальну пропозицію проблематики ситуаційного завдання; використання штучного інтелекту (ШІ) не забороняється, оскільки пропозиції відомих застосунків ШІ суттєво залежать від обміркованої постановки питання і уточнюючих питань; однак в разі, якщо відповідь, отримана з використанням ШІ, не є комплексною або не відповідає за стилем і викладеними позиціями іншим частинам індивідуального завдання або завдання, містить очевидно неправдиву інформацію, то оцінка за цим критерієм знижується (4 бали) – студент під час презентації / захисту індивідуального завдання демонструє володіння термінологічним апаратом, відповідає на запитання, здатний швидко адаптувати позицію під зміни у вихідному ситуаційному завданні (5 балів)
Модульні контрольні роботи	<p>МКР виконуються в Moodle під час останнього практичного заняття в модулі за 1 годину. В разі неявки або неможливості виконання МКР з поважних причин на таке заняття допускається відкриття виконання МКР за погодженням з викладачем в інший час асинхронно. Кількість спроб обмежується. Кожна модульна контрольна робота включає блок тестових завдань та задач з матеріалу модуля (мах 20 балів). Тестові завдання являють собою тести множинного вибору з однією вірною відповіддю. Задачі передбачають обґрунтування порядку розв'язання проблем, виконання розрахунків. Тести оцінюються за співпадінням з правильною відповіддю. При розв'язанні задач оцінюється логіка і обґрунтованість розв'язання, правильність арифметичних розрахунків..</p>

Додаткові зауваження:

– студент може оскаржити отримані оцінки в порядку, передбаченому Положенням про організацію освітнього процесу ([Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](http://metinvest.university)) та Положенням про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій ([Академічні політики : Polytechnic \(metinvest.university\)](http://metinvest.university));

– викладач не має права знижувати оцінку за індивідуальне завдання або модульну контрольну роботу, якщо вони не були складені вчасно, однак в разі, якщо така робота була оцінена пізніше, ніж момент завершення теоретичного навчання у семестрі, то відповідна оцінка не враховується у рейтингу здобувачів освіти.

4.3 Форма підсумкового контролю. Порядок визначення підсумкової оцінки

Форма підсумкового контролю	письмовий екзамен
Умови допуску до підсумкового контролю	не менше 35 балів; якщо здобувачі освіти в результаті самооцінки академічного прогресу не впевнені, що набравши 35 балів за поточну успішність, складуть іспит на 85 балів і вище, то вони мають підвищити

	власні результати поточного контролю до прийняттого рівня
Порядок проходження екзамену	Екзамен складається в Moodle у визначений розкладом екзаменаційної сесії період; до складу завдань екзамену (100 балів) входять 40 тестових завдань множинного вибору з однією вірною відповіддю (по 1 балу) та 2 задачі, які передбачають обґрунтування порядку розв'язання проблем, виконання розрахунків (по 30 балів). Екзамен оцінює ступінь володіння економічною термінологією та розуміння теоретичних підходів до опису та пояснення економічних фактів, процесів та механізмів за проблематикою всього курсу. На складання екзамену надається 3 спроби. Порядок оскарження екзаменаційної оцінки визначений у розділі 10 Положення про організацію освітнього процесу ((Нормативні документи : Polytechnic (metinvest.university)))

Відповідність між прийнятими в університеті шкалами оцінки

Бальна шкала	Рівні	Характеристика	Традиційні шкали	
			Іспит	Залік
90-100	A	Студент демонструє видатний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Відмінно	Залік
82-89	B	Студент виявляє вищий за середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні незначні помилки	Добре	
75-81	C	Студент виявляє середній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях присутні деякі значущі помилки		
67-74	D	Студент виявляє задовільний рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, в його знаннях або діях наявні суттєві помилки	Задовільно	
60-66	E	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни		
35-59	FX	Низка запланованих результатів навчання не досягнуті. Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	Незадовільно	Незалік
0-34	F	Результати навчання відсутні або критично низькі		

4.4 Особливі підходи до визнання результатів навчання

В разі, якщо здобувач освіти хотів би самостійно вивчити певні курси з проблематики управлінського та фінансового аналізу (наприклад, Coursera, Udemy або інших платформ, в т.ч. платформ відкритих курсів вітчизняних та/або закордонних університетів), то 1) доцільно звернутися до списку рекомендованих вебресурсів або проконсультуватися з викладачем на предмет релевантності самосійтно знайденого освітнього ресурсу програмі дисципліни; 2) в разі успішності опанування такого курсу, яке підтверджується сертифікатом або іншим способом, такому здобувачу у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певного виду поточного контролю;

В разі, якщо здобувач освіти реалізував певний вид наукової роботи (тези, стаття, результативна участь у студентській олімпіаді тощо), то у порядку, визначеному Положенням про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті [Нормативні документи : Polytechnic \(metinvest.university\)](#), такі результати можуть бути зараховані замість оцінки з певного виду поточного або навіть підсумкового контролю.

5 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

- 1 Бюджетування в управлінні: конспект лекцій [Електронний ресурс] / Скоробогатова Н. Є. ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. – 155 с.
- 2 Власюк Н. І. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Львів: Вид-во «Магнолія2006», 2022. 254 с.
- 3 Голов С.Ф. Управлінський облік: підручник / С.Ф.Голов. К.: «Центр учбової літератури», 2023. – 532 с.
- 4 Дропа Я. Б.Фінансовий аналіз : навч. посібник / Я. Б. Дропа. – Електрон. вид. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. – 238 с.
- 5 Задорожний З.-М. В., Муравський В. В., Семанюк В. З., Омецінська І. Я. Управлінський облік: навч. посіб. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2023. 293с.
- 6 Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Вид-во ПП «Астроя», 2020. 434с
- 7 Управлінський облік: навч. посіб. / [Л. В. Гуцаленко, О. М. Колеснікова, І. М. Лепетан, У. О. Марчук, Л. В. Мельянова]. – Київ : Центр учбової літератури, 2020. – 370 с.
- 8 Чорна М.В., Смірнова П.В., Бугріменко Р.М. Управління витратами : навч. посіб. / М. В. Чорна, П. В. Смірнова, Р. М. Бугріменко, 2017. – 166 с.

Додаткові

- 1 Іванчук Н. В. Звітність підприємств : навчальний посібник. Острого : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 208 с.
- 2 Варенко В. М. Основи аналітики. К.: Лири До. 2022. 248 с.

Web-ресурси

1. Облік та фінанси : навчальний посібник (за Програмою предметного тесту з обліку та фінансів єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра)/ [за ред. Куцика П. О. ; П. О. Куцик, Р. М. Воронко, Т. О. Герасименко, О. І. Копилюк, В. І. Бачинський та ін.]. – Львів: вид-во ЛТЕУ, 2023. – 345 с.
https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Buh_Obliku/Kucik/Docs/POSIBNIK_VSTUPNIKA_Oblik_i_finansi_Redag_.pdf
2. Гайдаєнко О. М., Шевчук Н. С. Управлінський аналіз: Навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2015. – 151 с.
https://duikt.edu.ua/uploads/l_1840_12812698.pdf
3. Національна бібліотека України ім. Вернадського. : веб-сайт. URL: www.nbuv.gov.ua (дата звернення: 20.08.2025).
4. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. : веб-сайт. URL: <https://nlu.org.ua/> (дата звернення: 20.08.2025).
5. Kortext : веб-сайт. URL: <https://kortext.com/> (дата звернення: 20.08.2025).
6. Research4life : веб-сайт. URL: <https://portal.research4life.org/> (дата звернення: 20.08.2025).
7. Інституційний репозитарій ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» : веб-сайт. URL: <https://dspace.mipolytech.education/home> (дата звернення: 20.08.2025).

-
8. Центральна державна науково-технічна бібліотека гірничо-металургійного комплексу України : веб-сайт. URL: <http://cgntb.dp.ua/> (дата звернення: 20.08.2025).

6 АКАДЕМІЧНІ ПОЛІТИКИ

Як член студентської спільноти Технічного університету «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» Ви маєте дотримуватися певних стандартів та академічної політики:

- Шахрайство та плагіат заборонені.
- Матеріали в рамках курсу, захищені авторським правом, можуть бути використані лише тільки здобувачами освіти, яким призначено даний курс. зарахованих на курс для цілей, пов'язаних з цим курсом і не можуть поширюватися.
- Спілкування з однокурсниками та викладачем має бути професійним та ввічливим.
- Очікується, що Ви перевірятимете всі Ваші письмові повідомлення, включаючи поштові повідомлення, на коректність змісту та мови.
- Університет прагне підтримувати середовище, вільне від дискримінації або дискримінаційних домагань, спрямованих на будь-яку людину або групу в межах своєї спільноти - здобувачів освіти, співробітників або відвідувачів.

[Академічні політики - Polytechnic \(metinvest.university\)](http://metinvest.university)